



KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ BÖLÜMÜ

I. ULUSAL DEVLET VE TOPLUM SEMPOZYUMU

COVID-19 SONRASI KRİZ YÖNETİMİ

PANDEMİDE DEZAVANTAJLI GRUPLAR: GÖÇMENLER

COVID 19'UN EKONOMİK ETKİLERİ

PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİM

COVID 19 VE KRİZ YÖNETİMİ

COVID 19 VE SAĞLIK YÖNETİMİ

BİLDİRİ ÖZET KİTABI

09
HA
Zİ
RAN
'21



**I. Ulusal Devlet ve Toplum
Sempozyumu**
Covid-19 Sonrası Kriz Yönetimi
BİLDİRİ ÖZET KİTABI

I. Ulusal Devlet ve Toplum Sempozyumu *Covid-19 Sonrası Kriz Yönetimi* BİLDİRİ ÖZET KİTABI

ISBN: 978-605-70196-5-3

Sempozyum Tarihi: 09 Haziran 2021

EDİTÖRLER

Doç. Dr. İbrahim EFE

Dr. Bayram KOCA

Redaksiyon

Arş. Gör. Dr. Cemal Nuri İlber ÖZDEMİRCİ

Arş. Gör. Berna KARALOĞLU

Arş. Gör. İbrahim Halil CEYLAN

Tasarım

Öğr. Gör. Kadir POLAT

Kilis 7 Aralık Üniversitesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler
Müdürlüğü

Baskı Tarihi: Haziran, 2021

Baskı Yeri: Kilis 7 Aralık Üniversitesi Matbaası

Bu çalışma Kilis 7 Aralık Üniversitesi yayınıdır.



**İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi**

**Siyaset Bilimi ve Kamu
Yönetimi Bölümü**

I. Ulusal Devlet ve Toplum Sempozyumu
Covid-19 Sonrası Kriz Yönetimi

Değerli Bilim İnsanları,

9 Haziran 2021 tarihinde Kilis 7 Aralık Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü tarafından “**Devlet ve Toplum: Covid-19 Sonrası Kriz Yönetimi**” başlıklı bir sempozyum düzenlendi. Sempozyumun amacı Covid-19 sonrası yönetim sorunlarını masaya yatırmak ve konu ile ilgilenen çeşitli alanlardan akademisyenleri ve araştırmacıları bir araya getirmek, disiplinlerarası bir anlayışla Covid-19 sonrası yönetim sorunlarının anlaşılmasına ve çözümüne katkı sağlamaktır. Online olarak gerçekleştirilecek bu sempozyum etkinliğinde açılış konuşmasını Prof. Dr. Murat ERDOĞAN yaptı. Sempozyumun ana başlıkları şu şekildeydi.

- **Covid-19 ve Kriz Yönetimi**
- **Pandemide Dezavantajlı Gruplar: Göçmenler**
- **Covid-19’un Ekonomik Etkileri**
- **Pandemi Sürecinde Eğitim**
- **Covid-19 ve Sağlık Yönetimi**

Bir moderatörün yönlendirdiği her panelde Covid-19 salgını sonrası

ilgili alanda yaşanan gelişmeler ve sorunlar konuşmacılar tarafından ele alındı. Sempozyum Kilis 7 Aralık Üniversitesi Youtube hesabından canlı olarak yayınlandı.

Önemli Tarihler

Sempozyum Tarihi: 09.06.2021

Sempozyum programı ile ilgili ayrıntılı bilgiye

<http://www.kilis.edu.tr/> adresinden ulaşabilirsiniz.

İçindekiler

KURULLAR	9
SEMPOZYUM PROGRAMI	11
1. OTURUM (11.15-12.30): COVID-19 VE KRİZ YÖNETİMİ	17
Kamusal Kriz Yönetimi Süreci Üzerine Bir İnceleme	17
Kanunilik İlkesi Açısından Bir Değerlendirme	19
Bölgesel Krizler Bağlamında Türkiye-Rusya İlişkileri	21
Ekolojik Riskler, Kriz ve Devlet	23
2. OTURUM (12.45-14.00): PANDEMİDE DEZAVANTAJLI GRUPLAR: GÖÇMENLER	25
Göçe Yerelden Bakmak: Kilis Tecrübesi	25
Covid-19 Pandemi Dönemi ve Sonrası Türkiye’de Göç ve Göçmenler	27
Bir Göçmen Problemi Olarak Aracılık	29
Suriyeli Öğrencilerin Salgın Sürecinde Karşılaştıkları Zorluklar	31
3. OTURUM (14.15-15.30): COVID-19’UN EKONOMİK ETKİLERİ	33
Koronavirüsün Ekonomik Yankıları: Beklentiler Üzerine Bir Değerlendirme	33
Covid-19 Pandemi Sürecinde Türkiye’de İslami Finans Sisteminin ve Katılım Bankalarının Durumu	35
Çin’de Kriz Ekonomisinin Yönetimi	37
Gıda Krizi ve Kriz Yönetimi Kamu Yönetimi Bağlamında Bir Değerlendirme	39
4. OTURUM (15.45-17.15): PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİM	43
Covid-19 Sonrası Okul Psikolojik Danışma Servisleri, Öğrencilerin Psikolojik Belirtileri ve Çözüm Önerileri	43
Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları	45
Salgın Sürecinde Eş Zamanlı Uzaktan Öğretim: Öğretmen Deneyimleri	47
Teknoloji, Uzaktan Eğitim ve Yabancı Dil Öğretimi	49

Koronavirüs (Covid-19) Pandemi Sürecinde Matematik Eğitimi Alanında Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir Değerlendirme	51
5. OTURUM (17.30-18.30): COVID-19 VE SAĞLIK YÖNETİMİ	53
Covid-19 Pandemisinde Sağlık Eğitimi ve Sağlık Okuryazarlığının Yeri ve Önemi	53
Covid-19 ve Sağlık Hizmetleri.....	55
Covid-19 ile Mücadele Sürecinde Sağlık Hizmetlerinde Kalite ve Akreditasyonun Önemi	57
Sağlık Turizmi ve Covid-19.....	59

KURULLAR

ONUR KURULU

Recep Öztürk (Kilis Valisi)

Prof. Dr. Mustafa Doğan KARACOSKUN (Kilis 7 Aralık Üniversitesi Rektörü)

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Ali BALCI (Sakarya Üniversitesi)

Prof. Dr. Aydın USTA (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)

Prof. Dr. İbrahim Halil SEYREK (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)

Prof. Dr. M. Fatih KANTER (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)

Prof. Dr. Muharrem GÜNEŞ (Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay)

Prof. Dr. Murat Yeşiltaş (Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi)

Prof. Dr. M. Ruhat YAŞAR (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)

Prof. Dr. Mustafa ÖNEN (İnönü Üniversitesi, Malatya)

Prof. Dr. Tim JACOBY (Manchester Üniversitesi, İngiltere)

Prof. Dr. Tuncay KARDAŞ (Sakarya Üniversitesi)

Doç. Dr. Hülya DERYA (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)

Doç. Dr. Kadir Dede (Hacettepe Üniversitesi)

Doç. Dr. M. Ali YILDIRIM (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Ayşem SEZER-ŞANLI (Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Murat Aslan (Hasan Kalyoncu Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Erdinç GÜLCÜ (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)

Dr. Öğr. Üyesi Veysel ERGÜÇ (Muş Alparslan Üniversitesi)

ORGANİZASYON KOMİTESİ

Doç. Dr. İbrahim EFE (Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Faruk BARTAN

Dr. Öğr. Üyesi Bayram Koca

Dr. Öğr. Üyesi Haydar KARAMAN

SEKRETARYA

Arş. Gör. Dr. İlbey Cemal Nuri ÖZDEMİRCİ

Arş. Gör. Berna KARALOĞLU

Arş. Gör. İbrahim Halil CEYLAN

SEMPOZYUM PROGRAMI

Açılış Konuşması

Saat	Konuşmacı	Başlık
09.45-10.00	Prof. Dr. Mustafa Doğan Karacoşkun (Rektör) Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Açılış Konuşması

Konferans Davetli Konuşmacı

Saat	Konuşmacı	Başlık
10.00-11.00	Prof. Murat Erdoğan Türk-Alman Üniversitesi	Salgın, Kriz ve Göç

1. Oturum(11.15-12.30): Covid-19 ve Kriz Yönetimi

Moderatör: Prof. Dr. Muharrem Güneş

Saat	Konuşmacı	Başlık
11.15-11.30	Prof. Dr. Aydın Usta Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Kamusal Kriz Yönetimi Süreci Üzerine Bir İnceleme
11.30-11.45	Doç. Dr. Engin Selçuk İstanbul Üniversitesi	Kanunilik İlkesi Açısından Bir Değerlendirme
11.45-12.00	Doç. Dr. Osman Ağır İnönü Üniversitesi	Bölgesel Krizler Bağlamında Türkiye Rusya İlişkileri

12.00-12.15	Doç. Dr. Burhanettin Coşkun Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Ekolojik Riskler, Kriz ve Devlet
-------------	---	----------------------------------

2. Oturum (12.45-14.00): Pandemide Dezavantajlı Gruplar: Göçmenler

Moderatör: Prof. Dr. Ruhat Yaşar

Saat	Konuşmacı	Başlık
12.45-13.00	Arş. Gör. Dr. Osman Ülker Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Göçe Yerelden Bakmak: Kilis Tecrübesi
13.00-13.15	Dr. Ali Zafer Sağıroğlu Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	Covid-19 Pandemi Dönemi ve Sonrası Türkiye’de Göç ve Göçmenler
13.15-13.30	Doç. Dr. İbrahim Efe Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Bir Göçmen Problemi olarak Aracılık
13.30-13.45	Dr. Mohammed Ajghif Bağımsız Araştırmacı	Suriyeli Öğrencilerin Salgın Sürecinde Karşılaştıkları Zorluklar

3. Oturum (14.15-15.30): Covid-19’un Ekonomik Etkileri

Moderatör: Doç. Dr. Hülya Derya

Saat	Konuşmacı	Başlık
------	-----------	--------

14.15.14.30	Doç. Dr. Vahit Eren Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Koronavirüsün Ekonomik Yankıları: Beklentiler Üzerine Bir Değerlendirme
14.30- 14.45	Dr. Hayal Özçim Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Covid-19 Pandemi Sürecinde Türkiye’de İslami Finans Sisteminin ve Katılım Bankalarının Durumu
14.45- 15.00	Arş. Gör. Elif Kaya Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Çin’de Kriz Ekonomisinin Yönetimi
15.00- 15.15	Dr. Öğr. Üyesi Haydar Albayrak Turgut Özal Üniversitesi	Gıda Krizi ve Kriz Yönetimi Kamu Yönetimi Bağlamında Bir Değerlendirme

4. Oturum (15.45-17.15): Pandemi Sürecinde Eğitim

Moderatör: Dr. Öğr. Üyesi Alper Yetkiner

Saat	Konuşmacı	Başlık
15.45- 16.00	Doç. Dr. Mehmet Akif Karaman Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Covid-19 Sonrası Okul Psikolojik Danışma Servisleri, Öğrencilerin Psikolojik Belirtileri ve Çözüm Önerileri
16.00- 16.15	Dr. Öğr. Üyesi Esra Saraç Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları

16.15-16.30	Dr. Öğr. Üyesi Ömer Özer Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi	Salgın Sürecinde Eş Zamanlı Uzaktan Öğretim: Öğretmen Deneyimleri
16.30-16.45	Doç. Dr. Ceyhan Yükselir Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Teknoloji, Uzaktan Eğitim ve Yabancı Dil Öğretimi
16.45-17.00	Şeyda Dalkılıç Gazi Üniversitesi	Koronavirüs (Covid-19) Pandemi Sürecinde Matematik Eğitimi Alanında Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir Değerlendirme

5. Oturum (17.30-18.30): Covid-19 ve Sağlık Yönetimi

Moderatör: Dr. Öğr. Üyesi Fatih Budak

Saat	Konuşmacı	Başlık
17.30-17.45	Dr. Öğr. Üyesi Ebru Öztürk-Çopur Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Covid-19 Pandemisinde Sağlık Eğitimi ve Sağlık Okuryazarlığının Yeri ve Önemi
17.45-18.00	Dr. Öğr. Üyesi Meltem Saygılı Kırıkkale Üniversitesi	Covid-19 ve Sağlık Hizmetleri
18.00-18.15	Dr. Öğr. Üyesi Yasemin Aslan İstinye Üniversitesi	Covid-19 ile Mücadele Sürecinde Sağlık Hizmetlerinde Kalite ve

		Akreditasyonun Önemi
18.15-18.30	Dr. Öğr. Üyesi Nurperihan Tosun Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Sağlık Turizmi ve Covid-19

6. Oturum (18.45-19.00): Kapanış Konuşması

Saat	Konuşmacı	Başlık
18.45-19.00	Doç. Dr. İbrahim Efe Kilis 7 Aralık Üniversitesi	Sempozyum Genel Değerlendirme ve Kapanış Konuşması

1. OTURUM (11.15-12.30): COVID-19 VE KRİZ YÖNETİMİ

Kamusal Kriz Yönetimi Süreci Üzerine Bir İnceleme

Aydın USTA¹

“Gelecek; geleceği öngörenlerindir.”

Öz

Kriz; yönetimde organizasyon içi sebeplerden kaynakladığı gibi; teknolojik, siyasî, hukukî, sosyo-kültürel ve uluslararası çevrelerden gelen dış etkiler sonucu da ortaya çıkabilir. Bu anlamda planlama, örgütlenme, yöneltme, eşgüdüm ve denetleme yetersizliği gibi olgular da bir organizasyonda kriz tetikleyicisi olarak görülebilir. Bir organizasyonun; içerisinde yer aldığı çevreye ayak uyduramaması ve kriz kaynaklı değişimi yönetememesi durumlarında, onun strateji eksikliğinden söz edilebilir. Çünkü ne tür bir organizasyon olursa olsun yönetim olarak stratejik düşünmek ve organizasyonu eylemsel olarak yönlendirmek gerekir.

Krizin sonuçlarının ağırlığı; yönetim becerisine, krizi algılama biçimine, öngörüye ve krize karşı gösterilen ussal tepkiye bağlıdır. Bu anlamda bir kamu örgütü, kriz durumlarında esnek ve hızlı karar almak ve uygulamak zorundadır.

Çalışmanın amacı; kamu örgütlerine ilişkin olarak kriz durumlarında yapılması gereken yönetim uygulamalarına katkı

¹ Prof. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, aydin.usta@kilis.edu.tr.

sağlamaktır. Bu bağlamda çalışmada kriz olgusu sınıflandırılmaya çalışılmış; krizlerin evreleri tanımlanmış ve krizlere yönelik olarak yapılması gerekenler sıralanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı bağlamında "dolaylı ve alıntısız araştırma yöntemi" kullanılmış ve bu çerçevede "kriz olgusu" neden ve sonuçlarıyla analitik olarak irdelenmiştir.

Bu çalışmada, kriz kavramı, kriz yönetim süreci teorik olarak ele alınmakta ve bu süreçte yapılması gerekenler bir mantık çerçevesinde ortaya konulmaktadır. Bir kurumda krizin söz konusu olduğu durumda, Kriz Yönetim Birimi'nin kurulması ve bu birime bağlı olarak Durum, Öngörü, Karar ve İletişim kriz odalarının oluşturulması gerekliliği ise bu çalışmada ulaşılan en önemli sonuçtur.

Anahtar Kelimeler: Kriz Yönetim Birimi, Kriz Odaları, Kriz Yönetimi Evreleri.

Kanunilik İlkesi Açısından Bir Değerlendirme

Engin SELÇUK²

Öz

Pandemi ile mücadele, doğası gereği devletin ilgili konuda düzenleyici ve bireysel nitelikli tasarruflarını gerektirir. Bu tasarruflar, iktidar kullanmayı gerektirdiğinden temel haklar sorununu da beraberinde getirir. Temel haklara getirilecek sınırlamalar ise her şeyden önce hukuken öngörülmüş olmalı ve hukuka uygun olarak yapılmalıdır. Sınırlamada kanunilik ilkesi, keyfiliğin önlenmesi amacına yöneliktir. Burada “kanun” kavramı doktrin ve içtihatla hukukça önceden öngörme olarak yorumlamaktadır. “Hukuken öngörme” ifadesinden de iki koşul ortaya çıkmaktadır: Birincisi, söz konusu kural, yeterince ulaşılabilir olmalıdır; ilgililer bir olaya uygulanabilir hukuk kurallarının varlığı hakkında yeterli bilgiye sahip olabilmelidir. İkincisi ise kuralın ilgililerin davranışlarını belirlemelerine imkân vermek amacıyla yeterli açıklıkta düzenlenmiş olmasıdır. Yani ilgililer eylemlerinin gerektirdiği sonuçları, önceden öngörebilmelidir. Dolayısıyla; ‘açık’, ‘ulaşılabilir’ ve ‘sonuçları (kısmen de olsa) önceden öngörülebilir’ bir kuralın varlığı, müdahalenin hukuk tarafından öngörülmüş olma gereğini yerine getirebilecektir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Kanunilik, Temel Haklar.

² Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi, SBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, engin.selcuk@istanbul.edu.tr.

Bölgesel Krizler Bağlamında Türkiye-Rusya İlişkileri

Osman AĞIR³

Öz

Sovyetler Birliği'nin dağılması ve Soğuk Savaş'ın sonlanmasıyla birlikte Avrasya bölgesinde dondurulmuş olan birçok bölgesel sorun yeniden uluslararası siyasetin gündemine taşınmıştır. Avrasya bölgesinin iki önemli ülkesi olan Türkiye ve Rusya yeni dönemde ekonomik ilişkilerini geliştirebilmiş; ancak siyasi alanda yeterli ilerleme sağlayamamışlardır. Soğuk Savaş döneminden miras kalan dinamikler ve doğal jeopolitik çıkarların sonucu olarak iki ülkenin bölgesel (Orta Asya, Güney Kafkasya ve Ortadoğu) angajmanlarının birbirlerinden farklılıklar göstermesi nedeniyle önemli bölgesel sorunların birçoğunda iki ülke karşı karşıya gelmişlerdir. Suriye krizi ise, birçok rekabet alanına karşın, iki ülkenin diplomatik yollarla sorunlarını çözebilme becerisi gösterebilmeleri bakımından Türkiye-Rusya ilişkilerine farklı bir dinamizm kazandırmıştır. Bu durumun en önemli göstergesi Türk hava sahasını ihlal etmesi nedeniyle Rus savaş uçağının Türk jetlerince düşürülmesi sonrasındaki gelişmeler olmuştur. Uçak krizi sonrası durma noktasına gelen ikili ilişkiler çok kısa sayılabilecek bir sürede yeniden başlatılabilmektedir. Bölgesel çıkar alanlarının kesişmesi nedeniyle Suriye, Libya, Kırım ve Dağlık Karabağ meseleleri iki ülkenin rekabet halinde oldukları bölgesel krizler

³ Doç. Dr. İnönü Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, osmanagir@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-1087-0478.

olmalarına karşın, aynı zamanda birbirini anlayabilme ve işbirliğini geliştirme imkânlarını da barındırmaları nedeniyle, iki ülke ilişkilerinin geleceğine olumlu katkı yapabilme potansiyeli taşımaktadır.

Temel amacı, Türkiye- Rusya ilişkilerini Suriye İç Savaşı, Kırım'ın ilhakı, Dağlık Karabağ ve Libya krizleri bağlamında değerlendirmek olan bu çalışmada, ele alınan bölgesel krizlerin Türkiye-Rusya ilişkilerinin geleceğini nasıl etkileyebileceği sorunsalına cevap aranacaktır. Çalışmada, yaşanan bölgesel krizlerin iki ülkeyi karşı karşıya getirmesine rağmen, aynı zamanda birlikte çalışabilme potansiyellerini de artırdığı yönündeki *denence* test edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Avrasya, Bölgesel Krizler, Türkiye, Rusya.

Ekolojik Riskler, Kriz ve Devlet

M. Burhanettin COŞKUN⁴

Öz

Karşılaştığımız ekolojik riskler hayatımıza her anlamda yeni yönelimler katmaya başlamıştır. Bu yeni yönelimler kriz yönetimine farklı boyutlar katmakla kalmamış devletin de güncellenmiş yeni konumunu tartışmaya açmıştır. Felsefi olarak krize yol açan edimlerin çeşitlenmesi bilimsel çağdaş yönetim paradigmalarının toplumsal, ekonomik ve yönetsel boyutlarını değişime zorlamaktadır. Aynı zamanda bu krizleri doğuran risklerin de gerçekleşme zamanlarının geçmişe oranla sıklaşması devlet-toplum-birey ilişkilerini daha sıcak bir tartışmaya maruz bırakmıştır. Yeni dünyanın en temel sorunu olan ekolojik risk çeşitliliğinin çözümünde aranan yöntemler ve uygulama alanları "devlet"in yeni düşünceleriyle doldurulacak ve geliştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ekoloji, Kriz, Devlet.

⁴ Doç. Dr., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, burhanettincoskun@osmaniye.edu.tr.

2. OTURUM (12.45-14.00): PANDEMİDE DEZAVANTAJLI GRUPLAR: GÖÇMENLER

Göçe Yerelden Bakmak: Kilis Tecrübesi

Osman ÜLKER⁵

Öz

2011 yılında Suriye iç savaşının patlak vermesinden sonra, milyonlarca sivil yaşadıkları toprakları terk etmek zorunda kalmıştır. UNESCO verilerine göre, 6,7 milyon Suriyeli ülke içinde yer değiştirmek zorunda kalırken, 6,6 milyonu ise başka ülkelere sığınmak mecburiyetinde kalmıştır. Türkiye yaşanan bu insani dramı engelleyebilmek için, açık kapı politikası izlemiş ve Göç İdaresi verilerine göre 3,5 milyondan fazla Suriyeli sığınmacı Türkiye’de geçici koruma altına alınmıştır. Göçün başladığı ilk yıllardan itibaren, yaşanan göç krizi genelde küresel ya da ulusal düzeyde ele alınmaktadır. Bununla birlikte özellikle Kilis, Hatay, Urfa, Gaziantep gibi sınır illerinde, göçün yerel düzeyde oluşturduğu etki, tahmin edilen boyutların çok daha üstünde olmuştur. Sınır illeri “güvenli alana giriş”, göçmenlerin ilk uğrak yeri, başka bölgelere gittikleri bir “dağılım merkezi”, ülkelerindeki güvenli bölgelere geri dönebildikleri “ara bölgeler” haline gelirken akışkan bir hal alır. Üstelik Kilis gibi taşranın yavaş değişimine alışık küçük iller, bu tip yoğun hareketliliği kabullenmede ve kendi

⁵ Arş. Gör. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, osmanulker@kilis.edu.tr.

stratejilerini üreterek bunlarla başa çıkmada merkezi büyük şehirler kadar başarılı olamayabilir. Bu çalışma göç krizinin küreselden yerele doğru inen çizgisini bozarak, sadece yerele, sınıra ve bahsedilen akışkanlığa odaklanacaktır. Bu doğrultuda, demografi, ekonomi, eğitim, kültür ve sağlık alanlarında, Kilis'in on yıllık göç tecrübesi değerlendirilecektir. Aynı zamanda Covid-19 salgınından sonra Kilis'te bulunan Suriyeli sığınmacıların durumu ele alınmaya çalışılacaktır. Bu yolla, kendi nüfusu kadar Suriyeli sığınmacıya ev sahipliği yapan Kilis'in, bunu başarısındaki stratejilerin, göçle birlikte ortaya çıkan sorunları çözmede nasıl katkılar sunabileceği tartışmaya açılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Kilis, Suriyeli Sığınmacılar, Covid-19, Sınır.

Covid-19 Pandemi Dönemi ve Sonrası Türkiye’de Göç ve Göçmenler

Ali Zafer SAĞIROĞLU⁶

Öz

İnsan hareketliliği ile pandemi salgınları arasında ters orantılı bir ilişki bulunur. Mikro ve makro düzeyli toplumsal ilişkilerin birçoğunda olduğu gibi insan hareketlilikleri de salgınlardan oldukça olumsuz etkilenmiştir. Özel bir hareketlilik biçimi olan göç ve en dezavantajlı toplumsal gruplardan biri olarak göçmenler, ortaya çıkan olumsuzluklardan en çok etkilenen grupların başında gelmektedir. Sosyal hayatın diğer pek çok alanı gibi göç ve göçmenlerin ortaya çıkan kısıtlamalardan ne şekilde etkilendikleri ve bu konuda nasıl bir reaksiyon geliştirdikleri bu çalışmanın temel araştırma sorusudur. Çalışmanın yöntemi; konuya dair literatür desteğinin yanı sıra göçe ilişkin farklı kaynakların verilerinin bütüncül biçimde analiz edilmesi olarak belirlenmiştir. Çalışmanın sonucu olarak Covid-19 salgınının toplumun bütün kesimleri gibi ve hepsinden daha derin ve yaygın biçimde göçmenleri etkilediği savunulmaktadır. Bir başka sonuç ise pandeminin, sadece göçmenleri değil bir bütün olarak her türden insan hareketliliğini olumsuz etkilemiş olduğu yönündedir. Çalışmanın sonunda göçmenlere dair iyileştirici ve onarıcı politika önerileri ortaya konulması hedeflenmiştir.

⁶ Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi. alizaferus@ybu.edu.tr.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Türkiye, Göç, Göçmenler.

Bir Göçmen Problemi Olarak Aracılık

İbrahim EFE⁷

Öz

Aracılar (İngilizce: Intermediaries) ifadesi göç alanında kullanıldığında akla ilk olarak insan kaçakçılığı gibi yasa dışı faaliyetler akla gelmektedir. Oysa aracılar göçmenlerin göç etmelerini kolaylaştıran aile ve arkadaşlık ağlarından, göç ettikleri yerlerde yaşamlarını kolaylaştıran kurumları ve kişileri de kapsayan geniş ve çok katmanlı bir faaliyetler ve aktörler ağında faaliyet göstermektedirler. Bu çalışmada ülkelerinde yaşanan iç savaş nedeniyle 2011 yılının ardından Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan geçici koruma altındaki Suriyelilerin sorunları ve sorunlarının çözümünde onlara aracılık eden kurum ve kişilerin tecrübeleri ele alınacaktır. Bu sorunlardan ve tecrübelerden hareketle aracılının göçün yönetiminde ne tür katkılar sağladıkları ya da engeller oluşturdukları gözden geçirilecek, aracılının özellikleri ile göçmenlerin uyumu arasındaki karşılıklı ilişki sorgulanacak ve buna dair hipotezler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göçmenler, Aracılar, Suriye, Türkiye, Zorunlu Göç.

⁷ Doç. Dr. Kilis 7 Aralık Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, ibrahimefe@kilis.edu.tr.

Suriyeli Öğrencilerin Salgın Sürecinde Karşılaştıkları Zorluklar

Mohammad AJGHIF⁸

Öz

Çalışma, Suriyeli öğrencilerin Türkiye okullarında salgın sırasında uzaktan eğitimde karşılaştıkları zorluk ve sorunları ele almaktadır. Bu zorluklar birkaç başlık altında ifade edilebilir. İlk olarak işsizlik ve yoksulluk gibi ekonomik konular ile internet sorunu, uygun cihazların olmaması ve ebeveynlerin uzaktan eğitim sistemi ile ilgilenme konusundaki bilgi eksikliği gibi teknik sorunlar söz konusudur. İkinci olarak, uzaktan eğitim alanında yeterli deneyim eksikliği gibi eğitsel ve Suriyeli ve Türk öğrencilerin varlığı gibi sosyal sorunlar mevcuttur. Üçüncü olarak öğrencilerin yabancı olduklarını ve anadillerinin bulundukları ülkenin dilinden farklı olduğunun dikkate alınmamasından kaynaklanan dil sorunları ile ebeveynlerin ve öğrencilerin farkındalığıyla ilgili kültürel sorunlar göze çarpmaktadır. Ve son olarak öğretmenlerin Türk ve Suriyeli öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları dikkate almamaları gibi problemler mevcuttur. Bu araştırma, Suriyeli öğrencilerin salgın sırasında uzaktan eğitimde karşılaştıkları sorunların ekonomi, teknik, eğitim, aile, kültür ve dil ile ilgili sorunlar arasında farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır. Çalışma, bu yönde uygulanabilecek tavsiyelerin paylaşılması ile tamamlanmaktadır.

⁸ Dr. Bağımsız Araştırmacı.

Anahtar kelimeler: Covid-19 Krizi, Suriyeli Öğrenciler, Uzaktan Eğitim, Ekonomik Zorluklar, Dil Sorunları, Teknik Zorluklar.

3. OTURUM (14.15-15.30): COVID-19’UN EKONOMİK ETKİLERİ

Koronavirüsün Ekonomik Yankıları: Beklentiler Üzerine Bir Değerlendirme

Mehmet Vahit EREN⁹

Öz

2019 yılının son ayında Çin’de ortaya çıkan ve 2020 yılı başlarında Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi ilan edilen koronavirüs, dünyanın en önemli gündem konusu olmuştur. Tüm dünyayı etkisi altına alan salgın sonrası, insanlar sağlığını koruyabilmek için sokağa çıkamamış; riskli grupta yer alan 65 yaş üstü bireylerin evlerinden dışarıya çıkmaları kısıtlanmıştır. Temel ihtiyaçların karşılanabilmesi amacıyla başta tarım sektöründe olmak üzere kısıtlamalar esnek tutulmuştur. Salgından en fazla etkilenen hizmet sektöründe ise toplu halde bulunmaların önüne geçmek için evlere servis şeklinde hizmet sunmaya devam eden lokantaların dışında sinema, düğün, konser gibi etkinlikler yasaklanmış; ulaşım, turizm, spor gibi faaliyetler sınırlandırılarak gerçekleştirilmiştir. Maske, dezenfektan, temizlik ürünleri, kolonya gibi ürünlerin kullanımının artmasının yanında elektronik ortamdan yapılan alışveriş miktarının artması nedeniyle lojistik sektöründe ise hizmet üretiminde artış yaşanmıştır. Bu çalışmada, dünya ve Türkiye ekonomisi kapsamında makroekonomik değişkenler göz önünde

⁹ Doç. Dr. Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, mvahiteren@gmail.com.

bulundurularak koronavirüs salgınının etkileri ve özellikle aşılama süreciyle birlikte yaratabileceği ekonomik beklentiler üzerine bir değerlendirme yapılması amaçlanmıştır. Söz konusu değerlendirme için *IMF, UNCTAD, ILO, WHO, WTO, Sağlık Bakanlığı, TÜİK* gibi kuruluşların yayımladığı raporlar ve veri tabanlarından faydalanılacaktır. 2020 yılında dünyanın ve Türkiye'nin ekonomik olarak zor bir süreçten geçtiği görülmektedir. Geliştirilen aşılar ve ekonomik desteklerin etkisiyle kısmen de olsa belirsizliklerin azalması neticesinde normalleşme adımları atılarak 2021 yılının daha rahat bir yıl olacağı beklentisi bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Koronavirüs, Salgın, Ekonomik Büyüme, Türkiye.

Covid-19 Pandemi Sürecinde Türkiye’de İslami Finans Sisteminin ve Katılım Bankalarının Durumu

Hayal ÖZÇİM¹⁰

Öz

İslami finans sistemi, bireylerin finansal işlemlerini İslami prensipler çerçevesinde yaptığı bir sistemdir. Bu finans sistemindeki prensipler İslam ahlakı merkezinde oluşmaktadır. İslami finans sisteminin, geleneksel finansal işlemlere yansımaları ise, sözleşmelerde şeffaf olma, hesap verilebilirlik, gelirin kaynağını bilinmesi ve yapılan finansal işlemlerin reel sektörde bir karşılığının bulunması şeklindedir. Bu haliyle bakıldığında mevcut küresel finans sistemindeki problemlerin çözümünde İslami finans sisteminin etkili olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda Covid-19 pandemisi dünyadaki sosyal ve iktisadi yaşamı etkilediği gibi İslami finans sistemine de etki etmiştir. Türkiye ekseninde değerlendirildiğinde, İslami finans sistemini oluşturan katılım bankaları, İslami sigorta (tekaful), sukuk gibi enstrümanların da Covid-19 pandemi sürecinden etkilendiği bilinmektedir. Türkiye’deki İslami finansal sistemde en büyük paya sahip olan katılım bankaları bu dönemde müşteri ilişkilerinde aksaklık yaşanmaması adına önlemler almıştır. Bu önlemlere bakıldığında pandemi sürecinde dijitalleşmeye verilen önem öne çıkmaktadır. *BDDK* verilerine göre, pandemi başlamadan yaklaşık bir yıl önce yani Şubat 2019 dönemi ile Şubat 2021 arasında katılım

¹⁰ Dr. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İktisat Bölümü, hayalozcim@gmail.com.

bankalarında online sisteme dâhil şube sayısında %7 artış gerçekleşmiştir. Mayıs 2021’de ise ilk kez müşterilerle görüntülü görüşme hizmetine başlanmıştır. Bu dönemi kriz dönemi olarak nitelendirdiğimizde, katılım bankalarının çalışma prensipleri gereği verdikleri kredilerin reel ekonomik faaliyetlere yönelik olması, ekonominin krize girmeden önce krize karşı korumasını sağlamaktadır. Bu durum normal şartlarda katılım bankalarının güçlü yönünü oluşturmaktayken, kriz döneminde katılım bankalarının zayıflıkları olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanında Mart 2021’de Cumhurbaşkanlığı tarafından hazırlanan ekonomik eylem planında İslami finans enstrümanlarının Türk finans sistemi içindeki payını arttırmaya yönelik çabaların, pandemi etkisiyle olmasa da bu dönemde alınmış bir karar olması nedeniyle, katılım bankalarının Türk finans piyasasında etkisini arttıracığı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İslami Finans, Covid-19, Kriz, Katılım Bankaları.

Çin’de Kriz Ekonomisinin Yönetimi

Elif KAYA¹¹

Öz

Bugünün iktisadi ve siyasi dünyasının çekirdeğindeki ikili, güç ve zenginlik arayışındaki devlet ve toplumdur. Toplum refahını, devlet ise gücünü artırmak ister. Büyümenin esas amaç olduğu modern dünyada ölçü büyüklüktür. Hem büyümesi hem büyüklüğüyle hemen tüm sıralamalarda başı çeken Çin, Covid-19 salgınının başladığı ve tüm dünyaya yayılmasının ardından sona erdiği ilk bölgedir. Pandemi ile beraber birçok sektörün çöktüğü ve hemen tüm ülke ekonomilerinin küçüldüğü gerçeğini de göz önüne alırsak modern iktisadın kriterlerine göre Çin hem salgını kontrol altına alması nedeniyle hem de pandemi sürecinden pozitif büyüme -Çin bu süreçte pozitif büyüyen tek ülkedir- ile çıkması ile başarılı addedilir. Fakat Küresel Finansal Kriz ile başlayıp salgınla şiddetlenen modern iktisada eleştiriler odağa alındığında, Çin’in kriz yönetimini başarılı saymak pek de doğru olmayacaktır. Nitekim mega organizma mikroorganizmayı bahane ederek refahını garantiye aldıkları üzerinde otoritesini pekiştirme yoluna gitmiş; ekonomiler küçülürken devletler büyümüşür. Küresel Finansal Krizden yaklaşık 10 yıl sonra Küresel Pandemi Krizi ile bir kez daha sarsılan modern iktisadın birçok temel varsayımı entelektüel çevrelerce geçerliliğini yitirmiş sayılırken, salgında kullanışlı

¹¹ Arş. Gör. Kilis 7 Aralık Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü, elifkaya@kilis.edu.tr.

gereçler üzerinden (maske, dezenfektan, tıbbi destek malzemeleri ve tabii aşı patentleri) yeni büyüme kalemleri yaratan çıkar grupları bunun tersini kanıtlamaya çabalar gibi görünmektedir. Devlet-toplum ekseninde Covid-19 krizinin iktisadi boyutuna eğilen bu çalışmada, değişimin iktisadi etkileri, Çin'in sözde-başarılı ekonomi yönetimi ve demokrasiden otokrasiye giden yolda krizden-fırsata-iktisat konusu ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: İktisadın Krizi, Covid-19, Çin Ekonomisi.

Gıda Krizi ve Kriz Yönetimi Kamu Yönetimi Bağlamında Bir Değerlendirme

Haydar ALBAYRAK¹²

Öz

Her kurumun karşı karşıya kalma ihtimali bulunan kriz, kamu kurum ve kuruluşları ile bunların faaliyet alanları için de bir risk oluşturmaktadır. Özel sektörden ayrı bir nitelik taşıyan kamu yönetiminde yaşanacak olan bir kriz, oluşturacağı etki ve sonuçlar nedeniyle ayrı bir anlam ve önem taşımaktadır. Bu durum kamu kurum ve kuruluşlarındaki kriz yönetiminin farklı yönlerden ele alınmasını ve çok boyutlu değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Kamu yönetiminde kriz yönetimi, “kamu hizmetlerinin yürütülmesi esnasında hizmetlerde aksamaları, kurumun itibarının, halkın güven ve desteğinin zedelenmesini ya da kaybedilmesini önlemek üzere, kurumsal yapıdan ya da kurumsal çevreden kaynaklanabilecek büyük çaplı sorunların daha doğmadan veya kontrolden çıkmadan bilinçli, sistemli ve koordineli bir biçimde yönetilmesi” olarak tanımlanabilir. Kriz yönetiminin temel amacı, krize ve kriz algısına ilişkin sağlıklı bir niteleme ve doğru ön kabuller geliştirerek krizi daha doğmadan önlemek; önlemenin mümkün olmadığı durumlarda ise kamu kurum ve kuruluşlarının karşılaşacağı maddi ve manevi zararı ve kamu yararının alacağı hasarı mümkün olduğunca sıfırlamak ya da asgari düzeye düşürmektir.

¹² Dr. Öğr. Üyesi, Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Battalgazi Meslek Yüksekokulu, haydaralbayrak@hotmail.com ORCID: 0000-0002-8041-4339.

Kamu kurum ve kuruluşlarının ana faaliyet ve hizmet sunum alanlarından birisi de vatandaşların sağlıklı ve yeterli gıdaya olan erişimlerini, diğer bir deyişle gıda güvenliğini sağlamaktır. Bütün canlılarda olduğu gibi insan da yaşamak için beslenmek zorundadır. Diğer bir deyişle gıda maddeleri insan hayatının olmazsa olmazıdır. Covid-19 pandemisi döneminde gıda güvenliği tartışmaları ön plana çıkmaya başlayan konulardan birisi olmuştur. Pandemiyle mücadele amacıyla alınan kısıtlama tedbirleri hem gıda üretimini hem gıda tedarik zincirini hem de gelir kaybı nedeniyle bireylerin gıdaya ulaşımını olumsuz etkilemektedir. Bu durum gıda güvenliği konusunda kaygıları artırmıştır. Ciddi bir temele dayanan bu kaygılar, gıda güvenliğini sağlamak için devlet müdahalesini zorunlu hale getirmektedir. Bu nedenle insanların gıdaya ulaşımında yaşanacak problemleri engellemek, diğer bir deyişle gıda krizini önlemek için devletler çeşitli tedbirler almakta ve çeşitli stratejiler benimsemektedir. Gıda Krizi Yönetimi olarak da adlandırabileceğimiz bu yaklaşımların temel amacı, olası bir gıda krizini önlemek, önlenmesinin mümkün olmaması halinde ise toplumun en az hasarla bu süreci atlmasına yardımcı olmaktır.

Dolaylı araştırma yöntemlerinin kullanıldığı ve bu çerçevede ikincil veri ve içerik analizleri yapıldığı çalışmada öncelikle kriz ve kriz yönetimine değinilmekte ardından kamu yönetiminde gıda güvenliği ve gıda krizine yönelik alınan ve alınması gereken tedbirler üzerinde durulmaktadır. Son

olaraksa, gıda krizi yönetiminde yaşanan aksaklıklar ve hatalar ele alınarak etkili bir kriz yönetimi için yapılması gerekenlere ilişkin önerilerde bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kamu Yönetimi, Gıda Krizi, Kriz Yönetimi, Covid-19, Gıda Güvenliği.

4. OTURUM (15.45-17.15): PANDEMİ SÜRECİNDE EĞİTİM

**Covid-19 Sonrası Okul Psikolojik Danışma Servisleri,
Öğrencilerin Psikolojik Belirtileri ve Çözüm Önerileri**

Mehmet Akif KARAMAN¹³

Öz

Covid-19 gibi salgınlar insan hayatını tüm yönleri ile etkilemektedir. Covid-19 pandemisinin derinden etkilediği gruplardan biri de okul öğrencileri ve öğretmenleridir. Pandemi, eğitimin aksamasının yanı sıra öğrenci davranışlarının da değişmesine neden olmuştur. Yaptığımız araştırmaya göre mevcut süreç lise öğrencilerinin %19,5'inin travma belirtileri geliştirdiğini göstermiştir. Ayrıca, kaygı, depresyon, olumsuz benlik algısı, somatizasyon ve düşmanlık hisleri gibi psikolojik belirtilerde de pandemi nedenli artış olduğu görülmektedir. Normalleşme adımlarının atılmaya başlandığı ve 2021-2022 eğitim-öğretim yılının yüz yüze yapılmasının planlandığı bir dönemde, okul psikolojik danışma servislerinin buna ne kadar hazırlıklı oldukları okul psikolojik danışmanlarının görüşleri bağlamında ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Eğitim, Psikolojik Danışma, Travma.

¹³ Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimler Bölümü, mehmetkaraman@kilis.edu.tr.

Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Esra SARAÇ¹⁴

Öz

Uzun süren bir pandemi döneminde yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarında, ülkeler arasında ve hatta aynı ülkenin farklı yerleri arasındaki uygulamalarda bazı niteliksel farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bunlar; öğrencilerin ebeveynleri tarafından doğrudan evde veya özel olarak eğitim fırsatları ile desteklenmelerinden kaynaklanan farklılıklar, farklı okul türlerinin uzaktan öğrenimi destekleme kapasitelerindeki farklılıklar, öğrencilerin bağımsız ve çevrimiçi öğrenme esnekliği, motivasyon ve becerileri arasındaki farklılıklar, okullar arasındaki acil durumlarda etkili eğitim tasarlama ve uygulama kapasitelerindeki farklılıklar olarak sıralanabilir. Bu dönemde, okulların ani kapanışı öğrenmenin sürekliliğini sağlamayı amaçlayan hükümet yetkilileri, öğretmenler, öğrenciler ve ebeveynler üzerinde benzeri görülmemiş zorluklar ortaya çıkarmıştır. Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin çoğu, dersleri sürdürebilmek ve öğrencilerle iletişim kurmak için çok kısa bir süre içinde yeni eğitim uygulamalarına geçmek durumunda kalmışlardır. Ülkeler farklı uzaktan eğitim uygulamaları ile bu zorluklarla mücadele ederek kendi koşulları çerçevesinde, ulusal eğitimlerini farklı öğrenme platformları üzerinden yürütmüşlerdir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Uzaktan Eğitim, Okul.

¹⁴ Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, e-mail: esrasarac@kilis.edu.tr.

Salgın Sürecinde Eş Zamanlı Uzaktan Öğretim: Öğretmen Deneyimleri

Ömer ÖZER¹⁵

Öz

Covid-19 salgını ile beraber, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de her seviyeden pek çok okul tüm dersleri sanal ortama taşıma kararı aldı. Ancak, o günün şartları doğrultusunda atılan bu adımın zaman içinde öğretmenler ve öğrenciler üzerinde öngörülemeyen birtakım etkileri olduğu görüldü. Türkiye’de bir devlet üniversitesindeki yabancı dil derslerini örnek olay olarak ele alarak öğretmenlerin gözünden salgın döneminde (çevrimiçi) uzaktan öğretim süreci tartışılacaktır. Aynı zamanda, salgın dönemi ve sonrası öğretim faaliyetleri için eğitim odaklı çıkarımlarda da bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Salgın, Uzaktan Öğretim, Öğretmen Deneyimleri.

¹⁵ Dr. Öğr. Üyesi, Adana Alparslan Türkeş Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İngilizce Mütercim-Tercümanlık Bölümü, oozer@atu.edu.tr.

Teknoloji, Uzaktan Eğitim ve Yabancı Dil Öğretimi

Ceyhun YÜKSELİR¹⁶

Öz

Bu konuşmada Covid-19 salgını ile çok hızlı bir şekilde geçiş yaptığımız uzaktan eğitim ve yabancı dil öğretimi ilişkisi ele alınacaktır. Bilindiği üzere teknolojinin hayatımızdaki yeri vazgeçilmezdir ve sürekli güncellenen web 2.0 araçları ile birlikte yabancı dil öğretimindeki tüm paydaşlar teknoloji kullanımıyla dijital okuryazar olma yolunda ilerlemektedir. İşte tam da bu anlamda özellikle öğretmenlerimizin teknolojiyi kullanarak entegre oldukları uzaktan eğitimin yabancı dil öğretim boyutu çok önemli bir hal almıştır. Tüm katılımcılara teknoloji, senkron-asenkron uzaktan eğitim platformu ve yabancı dil öğretimi kapsamında konuşma yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Teknoloji, Yabancı Dil.

¹⁶ Doç. Dr., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, FEF İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, ceyhunyukselir@osmaniye.edu.tr.

Koronavirüs (Covid-19) Pandemi Sürecinde Matematik Eğitimi Alanında Yapılan Çalışmalar Üzerine Bir Değerlendirme

Şeyda DALKILIÇ¹⁷

Öz

Covid-19 pandemi süreci hayatın her alanını etkilediği gibi eğitimi de etkilemiştir. Yüz yüze eğitimin sekteye uğraması ile uzaktan eğitim zorunlu hale gelmiştir. Öncesinde Açık öğretim lise ve fakültelerinde gerçekleştirilen uzaktan eğitim faaliyetleri her kademede uygulanmaya başlamıştır. Uygulamaların başlaması ile öğretmenlerin ve öğrencilerin teknolojik yeterlilikleri, dezavantajlı grupların eğitime katılımının nasıl sağlanacağı gibi birçok soru karşımıza çıkmaktadır. Eğitimde dijitalleşmenin soyut bir alan olan ve öğrencinin aktif öğrenme gerçekleştirmesini gerektiren Matematik dersi için etkilerini incelemek önemlidir. Bu bağlamda “Covid-19”, “Pandemi”, “Matematik” anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan literatür taraması ile elde edilen çalışmalar incelenmiştir. Çalışmalarda Matematik öğretmenlerinin uzaktan eğitime dair görüşleri ve karşılaştıkları sonuçlar ele alınmıştır. Matematik öğretmen adaylarının ise öğrenci olarak uzaktan eğitimden beklentileri, yaşadıkları problemler çalışılmıştır. Bunun yanı sıra geleceğin öğretmenleri olarak uzaktan eğitime bakışları sorulmuştur. Son olarak bu eğitimin en önemli parçası olan öğrencilerin bu konudaki görüşleri, uzaktan eğitim konusunda

¹⁷ Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Matematik ABD, ORCID: 0000-0002-3858-8351.

istekli olup olmadıkları, bu derslerin etkililiği ve benzeri konular ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Matematik Eğitimi, Eğitimde Dijitalleşme.

5. OTURUM (17.30-18.30): COVID-19 VE SAĞLIK YÖNETİMİ

Covid-19 Pandemisinde Sağlık Eğitimi ve Sağlık Okuryazarlığının Yeri ve Önemi

Ebru ÖZTÜRK-ÇOPUR¹⁸

Öz

İlk olarak Aralık 2019 tarihinde ortaya çıkan Koronavirüs (covid-19) hastalığı, tüm dünyayı etkileyerek önemli bir halk sağlığı sorunu haline gelmiş olup 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından resmi olarak pandemi ilan edilmiştir. Covid-19 salgınında, kişilerin hastalığın temel özelliklerini anlamalarını sağlamak ve sağlıklı olmaları için gerekli davranışları geliştirmelerinde sağlık eğitimleri önerilmektedir. Ayrıca sağlık eğitimleri, hastalığın yayılımının kontrol altına alınmasında ve uzun vadede ekonomik, sosyal, zihinsel ve fiziksel sağlık sonuçları üzerinde etki gösterebilmektedir. DSÖ kriz dönemlerinde sağlık eğitiminin önemini vurgulamış ve resmi web adresinde covid-19 hakkında durum raporları, korunma yolları, enfeksiyon kontrolü gibi salgınla mücadeleyi destekleyecek içeriklere yer vermiştir. Ülkemizde ise Sağlık Bakanlığı'nın resmi web sitesinde bireylerin Covid-19 hakkında duyarlılığının arttırılması, korunma yolları ile ilgili birçok sağlık eğitimleri düzenlenmiştir. Bununla birlikte sağlık eğitimi ile sağlık okuryazarlığı arasında güçlü bir ilişki vardır.

¹⁸ Dr. Öğr. Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Yusuf Şerefoğlu Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü ebruozturkcopur@kilis.edu.tr.

Kaliteli ve etkin verilen sağlık eğitimi, sağlık okuryazarlığının geliştirilmesini içerir. Covid-19 pandemisinde virüsün bulaşmasını engellemeye yönelik gerekli önlemlerin alınmasında sağlık okuryazarlığının önemi bir kez daha ortaya çıkmıştır. Salgının kontrol altına alınabilmesi alınan tedbirlerin halk tarafından önemsenmesi ve uygulanmasına bağlı olarak değişmektedir. Bu bağlamda sağlık okuryazarlığı düzeyinin yüksek olması salgınla mücadeleyi kolaylaştırıcı bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Sonuç olarak toplumda sağlık okuryazarlığı düzeyinin belirlenmesi gerekmektedir ve toplumda özellikle salgın açısından risk altındaki bireylere uygun (gençler, yaşlılar, kronik hastalıklara sahip bireyler, gebe ve emzirenler) eğitimler verilmesinin salgınla mücadelede önemli rol oynayacağı ve riskli gruplar açısından mortalite ve morbidite oranlarını azaltacağı düşünölmektedir. Bu noktada hükümetlerin salgın döneminde etkin sağlık politikaları uygulaması, toplumu doğru bilgi kaynağına yönlendirmesi ve sağlık personellerinin topluma gerekli ve uygun sağlık eğitimlerini vermesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Sağlık Eğitimi, Sağlık Okuryazarlığı.

Covid-19 ve Sağlık Hizmetleri

Meltem SAYGILI¹⁹

Öz

Dünya Sağlık Örgütü covid-19 salgınını 31 Ocak 2020’de “uluslararası endişe veren halk sağlığı acil durumu” olarak ilan etmiştir. Hastalığın hızlı bulaşması, ölümcül olması, kaynak eksikliği veya adaletsiz dağılımı, kişisel koruyucu ekipman kullanımı veya sosyal mesafenin uygulanmasındaki zorluklar, hastalık bulaşan insan sayısını günlük olarak artırmış, bu durum da tüm dünya ülkelerindeki sağlık sistemlerini sürekli artan bir iş yüküyle karşı karşıya bırakmıştır.

Koronavirüs Hastalığı ileri derecede bulaştırıcılığının yanı sıra, hastalarda %20 oranında ciddi akciğer enfeksiyonu gelişmesi ve hastaların yaklaşık %5-10’unda yoğun bakım ve solunum desteği gerektirmesi nedeniyle, özellikle yoğun bakım yatağı, solunum cihazı ve sağlık personeli gibi sınırlı olan hizmet sunum kaynaklarına olan talebi arttırdığından tüm dünyada sağlık sistemleri, sağlık hizmeti sunumu konusunda oldukça zorlanmıştır.

Bir pandemi sırasında ülke sağlık hizmetleri sistemlerinin amacı; artan sağlık hizmeti ihtiyacının insan onuruna yakışır ve kaliteli sağlık hizmeti sunumuyla karşılanması, sağlık hizmetlerine erişim ve finansmanda hakkaniyetin sağlanması, enfeksiyondan korunma ve kontrol önlemlerinin alınmasını sağlayarak, hastalığa ilişkin

¹⁹ Dr. Öğr. Üyesi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, meltemsaygili@kku.edu.tr.

mortalite ve morbiditenin azaltılması ve sağlık hizmetlerinin devamlılığının sağlanmasıdır.

Covid-19 ile m¼cadele kapsamında; sağlık hizmetleri a¼ısından ¼lke d¼zeyinde koordinasyon, g¼¼l¼ bir epidemiyolojik alt yapı, sağlam bir g¼zetim ve erken uyarı sistemi, bilgi sistemi ağıyla birleştirilmiş test taleplerine cevap verebilen g¼¼l¼ laboratuvar kapasitesi, hastalananların tedavisinde kullanılacak ila¼ların, tıbbi cihaz ve malzemelerin temini konusunda g¼¼l¼ bir tedarik zinciri ve y¼netimi yapılması ile sağlık hizmetleri sunumunun desteklenmesi gerekmektedir. Yapılacak d¼zenlemelerin de yeterli insan kaynağının sağlanması ve salgın durumunda temas takibi, vaka y¼netimi ve enfeksiyon ¼nleme ve kontrol gibi konularda personelin eğitilmesi ile tam olarak uygulanabileceği unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimler: Covid-19, Sağlık Hizmetleri, Pandemi.

Covid-19 ile Mücadele Sürecinde Sağlık Hizmetlerinde Kalite ve Akreditasyonun Önemi

Yasemin ASLAN²⁰

Öz

Aralık 2019’da Çin’in Hubei eyaletinin başkenti Wuhan’da ortaya çıkan ve covid-19 olarak adlandırılan yeni tip koronavirüs hastalığı hızla önce Çin’in diğer eyaletlerine ve daha sonra da bütün dünyaya yayılarak halk sağlığı için potansiyel bir tehdit oluşturmuştur. Dünya Sağlık Örgütü tarafından hastalığın pandemi olarak ilan edilmesinden sonra ülkeler en az zararla bu hastalığı atlatmak için sağlık sistemlerini ihtiyaca cevap verme noktasında yeniden gözden geçirmek ve değişen koşullara hızlıca uyumu sağlayacak stratejiler belirlemek zorunda kalmışlardır. Özellikle sağlık sistemini etkileyen covid-19 salgınının yönetsel süreçlerde ciddi kriz yarattığı görülmüştür. Salgının süresinin ve etkilerinin tam olarak öngörülememesi nedeniyle krize yanıt verebilmek amacıyla sağlık kurumlarında hasta güvenliği ve kalite iyileştirme çalışmalarına yönelik planlama yapma ve karar alma süreçlerinde zorluklar yaşandığı bilinmektedir. Covid-19 salgını, sağlık sistemlerinin normalden çok daha hızlı değişmesini gerektirmiştir. Ülkelerin sağlık hizmet kalitesini iyileştirme yönündeki çabaları nüfusun dinamik sağlık ihtiyaçlarına yanıt vermek için sistem değişikliklerini tasarlamayı, uygulamayı, öğrenmeyi ve en iyi hasta

²⁰ Dr. Öğr. Üyesi, İstinye Üniversitesi İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, yasemin.aslan@istinye.edu.tr.

sonuçlarını sağlamayı amaçlamıştır. Bu noktada gerek ulusal gerekse uluslararası sağlık hizmetlerinde kalite ve akreditasyon çalışmalarının temel amacı, hasta bakım kalitesinin optimal düzeyde geliştirilmesi, hasta ve çalışanlara yönelik çalışma ortamından kaynaklanabilecek risklerin en aza indirgenerek güvenli bir çalışma ortamının sağlanması amacıyla belirlenen bir dizi standartlar kapsamında sağlık kurumlarının performanslarının iyileştirilmesi ve ülke genelinde en iyi sağlık çıktılarına ulaşılmasının sağlanmasıdır. Ulusal ve uluslararası sağlıkta kalite ve akreditasyon standartlarını gözden geçirdiğimizde, bu standartların kurumlarda yaşanabilecek her türlü acil duruma karşı (salgın yönetimi dâhil) hazırlıklı olunması yönünde çok sayıda standart maddeyi içerdiğini görmek mümkündür. Kurumlarda bu standart maddelere uygun hareket edilmesi durumunda, proaktif risk değerlendirme yaklaşımlarıyla olaylar ortaya çıkmadan önce gerekli koruyucu önlemlerin alınarak iyileştirilmesiyle, yaşanabilecek istenmeyen olayların azaltılması ve en iyi sağlık çıktılarının elde edilmesi mümkün olacaktır. Bu doğrultuda sağlık hizmetlerinde kalite çalışmalarının kurumlarda bir kültür, yaşam tarzı ve yaşam felsefesi haline getirilerek, bütün çalışanlar tarafından benimsenmesinde st yönetimin desteği ve iyi bir liderlik anlayışının son derece önemli olduğunu vurgulamak faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Sağlık Hizmetleri, Akreditasyon.

Sağlık Turizmi ve Covid-19

Nurperihan TOSUN²¹

Öz

Sağlık turizmi sağlık ve turizm sektörlerinin bir arada multidisipliner bir şekilde ele alındığı son yirmi yılda hızla büyüyen bir alandır. Sağlık turizmi turizmi, termal turizm, SPA ve Wellness turizmi, medikal turizm ve ileri yaş ve engelli turizmi olmak üzere dört bileşene ayrılmaktadır. Küreselleşme, bilgi, iletişim, ulaşım ve tıp alanında yaşanan gelişmelere paralel olarak hasta bilgi, beklenti ve istekleri de değişmektedir. Hastalar daha kaliteli, daha hızlı ve daha az maliyetli sağlık hizmeti arayışı içerisinde girmiş olup sağlık turizmi hareketliliğine katılmaktadırlar. Sağlık turizmi istihdamı artırma, sağlık alt yapılarına güçlendirme, turizm çeşitlendirmesi yaratma, döviz girdisi sağlama gibi çıktıları ile ülke ekonomilerine katma değer yaratan önemli bir sektör haline gelmiştir. Sağlık turizmi alanında pazarda rekabet üstünlüğü elde etmek isteyen ülkeler bu alanın gelişmesine yönelik mikro ve makro düzeyde politikalar uygulamaktadırlar.

Yeni Koronavirüs Hastalığı (Covid-19), ilk olarak Çin'in Vuhan Eyaleti'nde 2019 yılının Aralık ayının sonlarında ortaya çıkmış olup dünya genelinde milyonlarca kişinin enfekte olmasına ve ölümüne neden olmuştur. Covid-19 pandemisi önemli bir halk sağlığı krizi olmasının yanında ticaret, ulaşım, eğitim gibi birçok sektörü de

²¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi Bölümü, nkarabulut@cumhuriyet.edu.tr.

olumsuz yönde etkilemiştir. Ülkeler pandemi ile mücadele politikaları kapsamında sınırlarını kapatmış, ulusal ve uluslararası ulaşımı durdurmuş veya azaltmış, gönüllü ve zorunlu karantina uygulamaları yürütmüş, elektif cerrahileri iptal etmiş ve sağlık kaynaklarını kendi vatandaşlarına aktarmıştır. Bu şartlarda da sağlık turizmi hareketliliğinde yaklaşık olarak %60 oranlarında azalmalar yaşanmıştır. Pandemi öncesi dönemde Asya, Amerika ve Avrupa ülkeleri medikal turizm pazarının aktörleri konumunda iken pandemi sonrasında yeni normalleşme sürecinde pandemi ile etkin ve başarılı mücadele eden ülkeler ve sağlık sistemlerinin pazarın aktörleri konumunda olacağı öngörülmektedir. Sonuç olarak Covid-19 ülkelerin ulusal ve uluslararası düzeyde verdikleri bir sınav olarak nitelendirilmektedir. Bu krizi başarılı yönetip fırsata çeviren ülkeler pandemi sonrasında itibarı yüksek ve güvenilir olarak nitelendirilecek ve sağlık turizmlerine olan talepte artacaktır.

Anahtar Kelimeler: Medikal turizm, Sağlık turizmi, Covid-19, Pandemi.

